

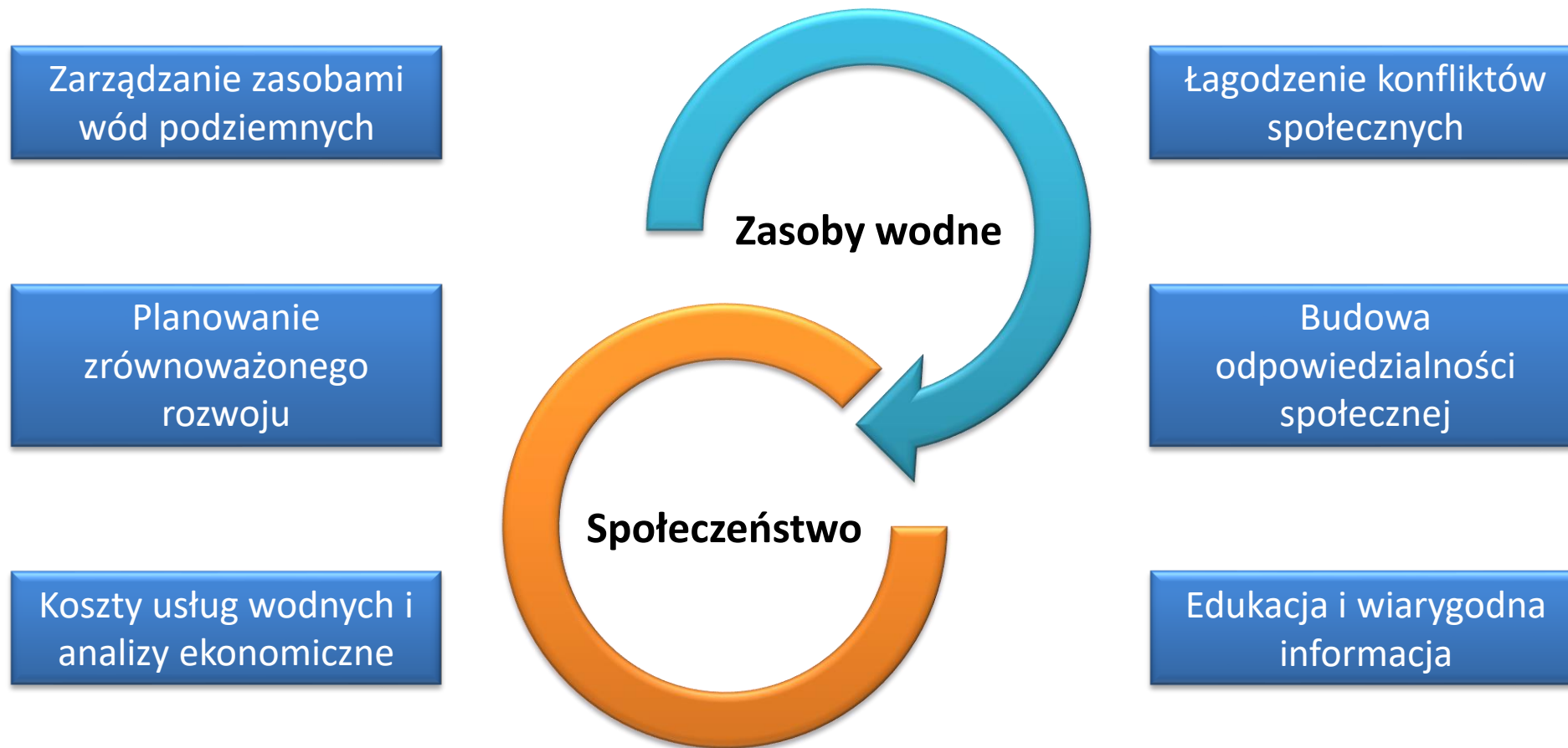
Środowiskowa świadomość społeczna jako czynnik determinujący dostępność wód podziemnych w aspekcie ilościowym i jakościowym

Autor prezentacji: dr Małgorzata Woźnicka

Warszawa, 23 marca 2026 r.

Socjohydrogeologia – nowe spojrzenie na ochronę zasobów wodnych

Środowiskowa świadomość społeczna

Świadomość społeczna - ogół poglądów, idei, norm i przekonań podzielanych przez daną grupę, kształtujący wzorce myślenia i zachowania jej członków. To także indywidualna zdolność do rozumienia potrzeb otoczenia, empatii i reagowania na problemy społeczne.

Świadomość środowiskowa - oznacza zrozumienie środowiska, wzajemnych relacji pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska, wpływu działalności człowieka na środowiska oraz znaczenia jego ochrony.

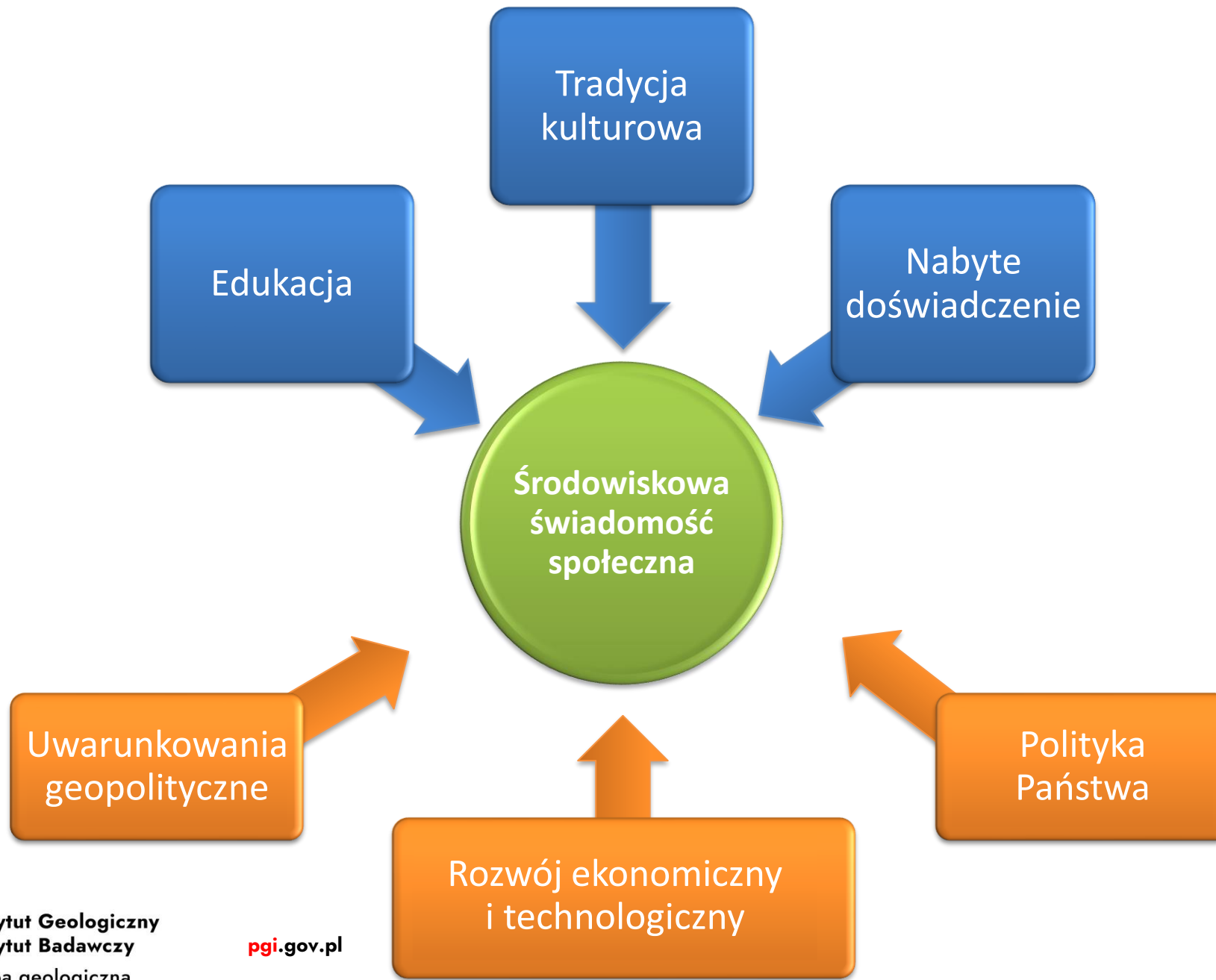

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

SESJA
BEZPIECZEŃSTWO
WÓD PODZIEMNYCH.
MONITORING, ZAGROŻENIA,
OCHRONA. 23.03.2026
WARSZAWA

*„Bezpieczne, czyste, zdrowe
i zrównoważone środowisko jest
podstawowym prawem człowieka.”*

*Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ,
22 lipca 2022 r.*

Kryzisy środowiskowe

- Brak zaspokojenia podstawowych potrzeb społecznych (np. dostęp do wody pitnej)
- Zdarzenia ekstremalne (np. powodzie, susze)
- Degradacja środowiska (np. zanieczyszczenie wód)
- Wyczerpanie zasobów naturalnych
- Zanieczyszczenie powietrza
- Utrudnienia w życiu codziennym
- Ograniczenie wolnej przestrzeni

Migracje

Kryzisy
ekonomiczne

Wojny

Pogłębienie
nierówności

Konflikty
społeczne

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

SESJA
BEZPIECZEŃSTWO
WÓD PODZIEMNYCH.
MONITORING, ZAGROŻENIA,
OCHRONA. 23.03.2026
WARSZAWA

Pokoleniowa amnezja środowiskowa

Syndrom przesunięcia punktu odniesienia - zmiana przyjętych norm i oczekiwań dotyczących stanu środowiska naturalnego spowodowana brakiem doświadczenia, pamięci lub wiedzy o jego przeszłym stanie. Tendencja do postrzegania jako normy stanu doświadczanego przez obecne pokolenie lub stanu, który istniał niedawno.

Każde kolejne pokolenie przyzwyczaja się do obrazu świata, w którym żyje, nie zdając sobie sprawy, jak bardzo zmieniony jest on w porównaniu ze światem poprzednich pokoleń.

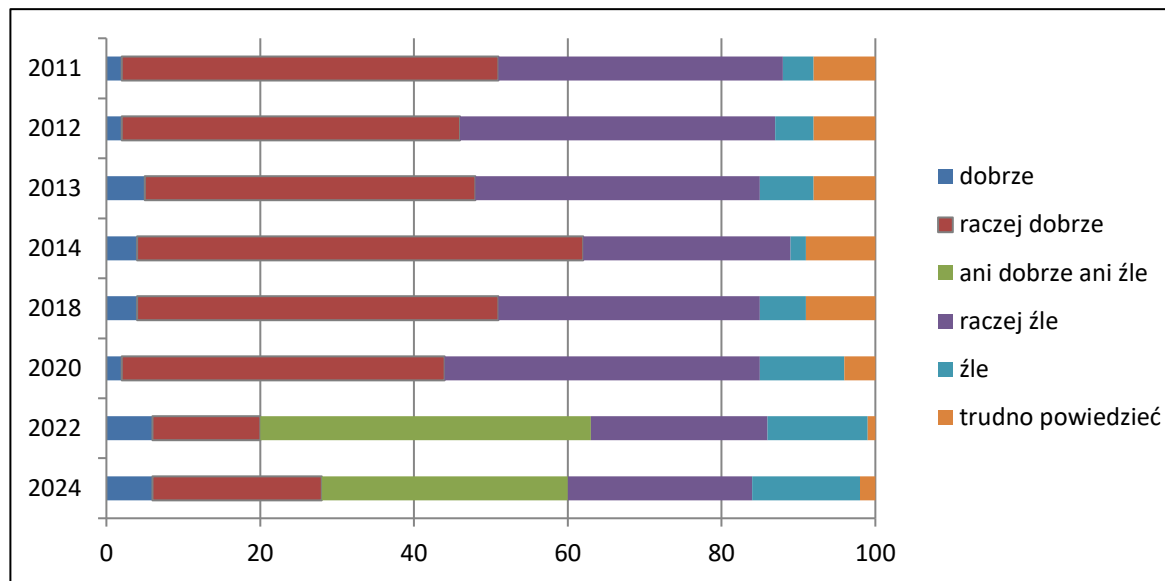
Środowiskowa świadomość społeczna w Polsce

Na podstawie: *Badania świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski, MKiŚ 2024*

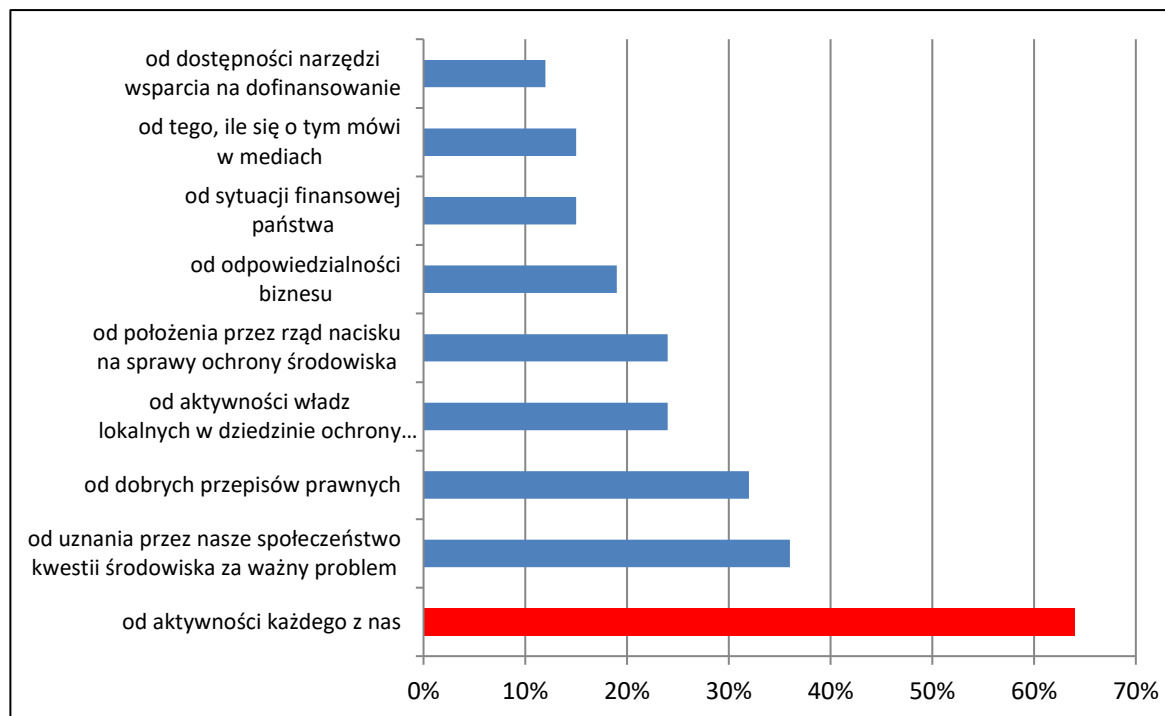

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
 państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

Postrzeżenie stanu środowiska przez mieszkańców Polski

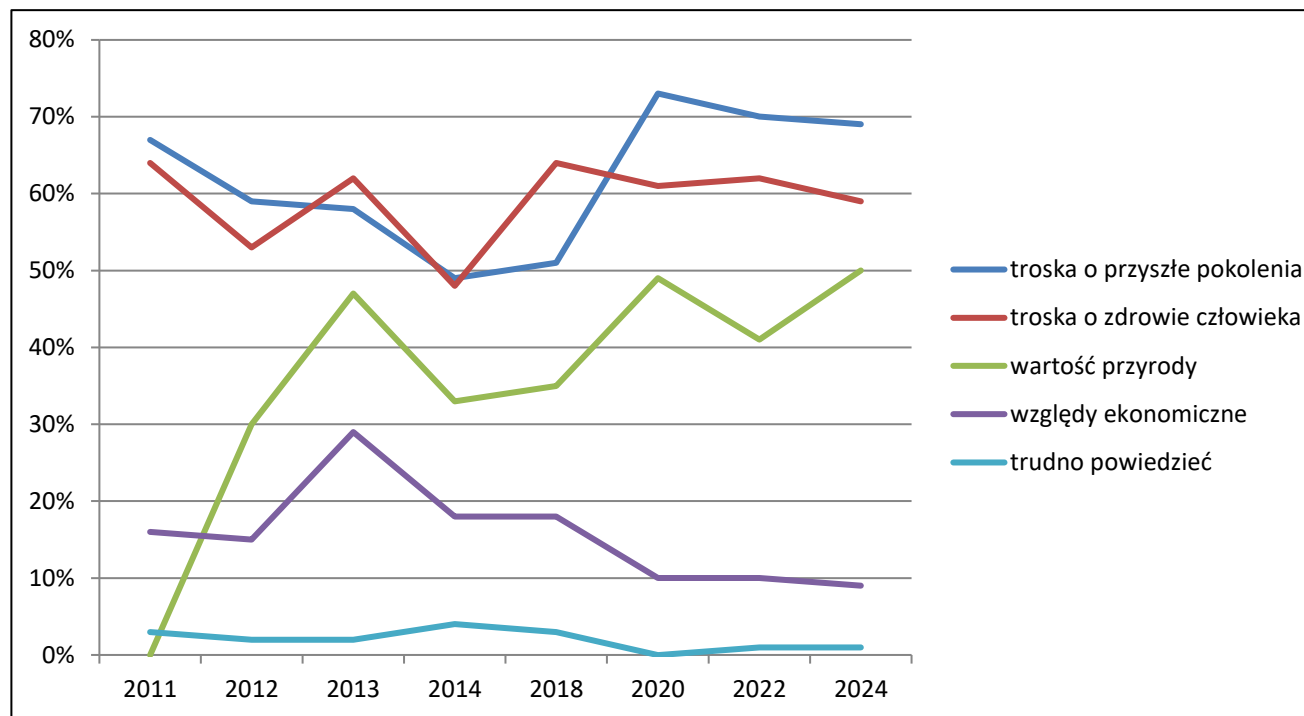
Czynniki, od których zależy stan środowiska (2024)

SESJĄ
 BEZPIECZEŃSTWO
 WÓD PODZIEMNYCH.
 MONITORING, ZAGROŻENIA,
 OCHRONA. 23.03.2026
 WARSZAWA

Środowiskowa świadomość społeczna w Polsce

Na podstawie: *Badania świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski, MKiŚ 2024*

Powody, dla których należy chronić środowisko

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

SESJA
BEZPIECZEŃSTWO
WÓD PODZIEMNYCH.
MONITORING, ZAGROŻENIA,
OCHRONA. 23.03.2026
WARSZAWA

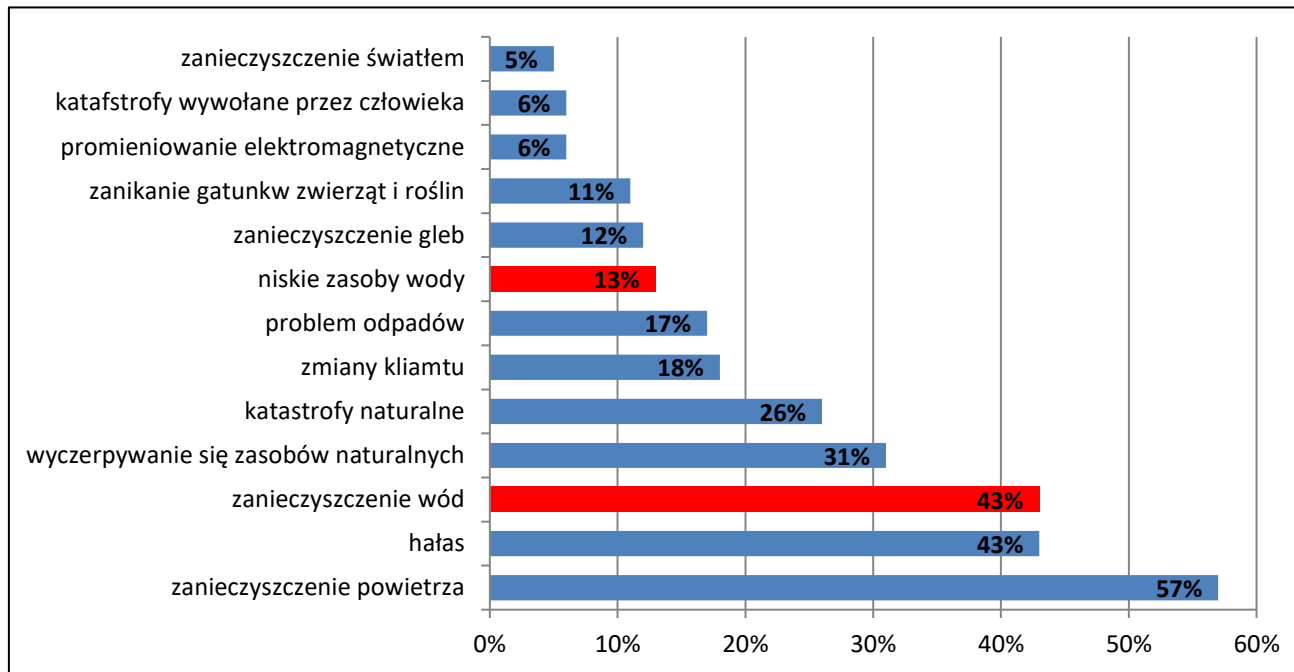
Środowiskowa świadomość społeczna w Polsce

Na podstawie: *Badania świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski, MKiŚ 2024*

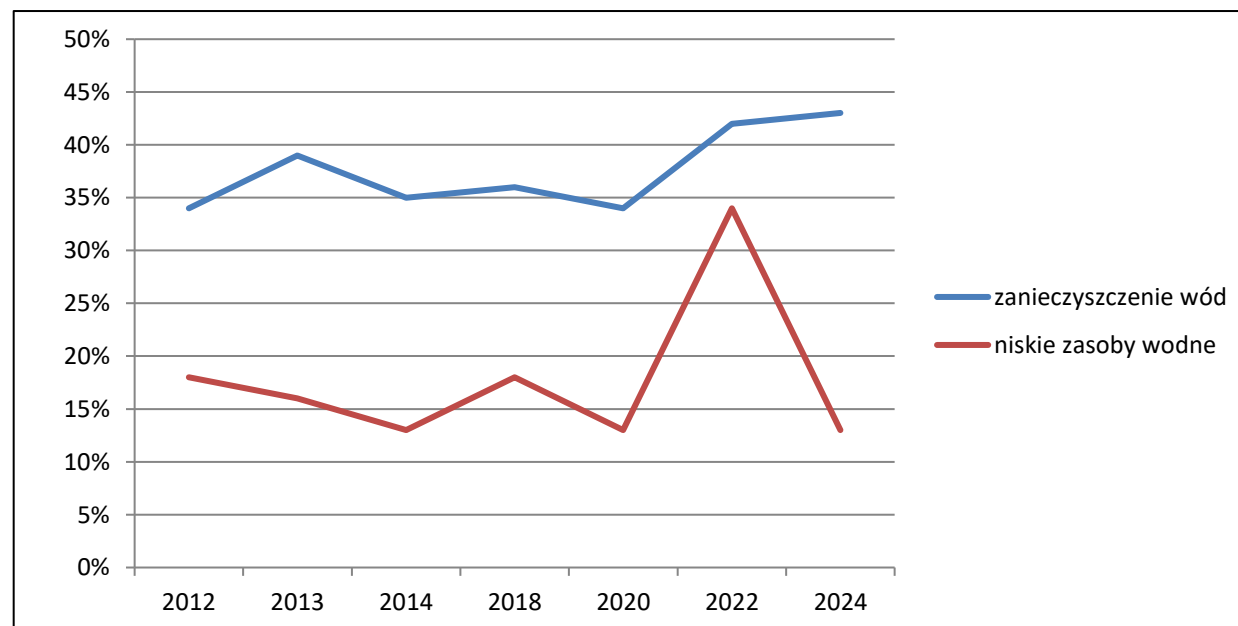

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

Główne problemy środowiskowe (2024)

SESJA
BEZPIECZEŃSTWO
WÓD PODZIEMNYCH.
MONITORING, ZAGROŻENIA,
OCHRONA. 23.03.2026
WARSZAWA

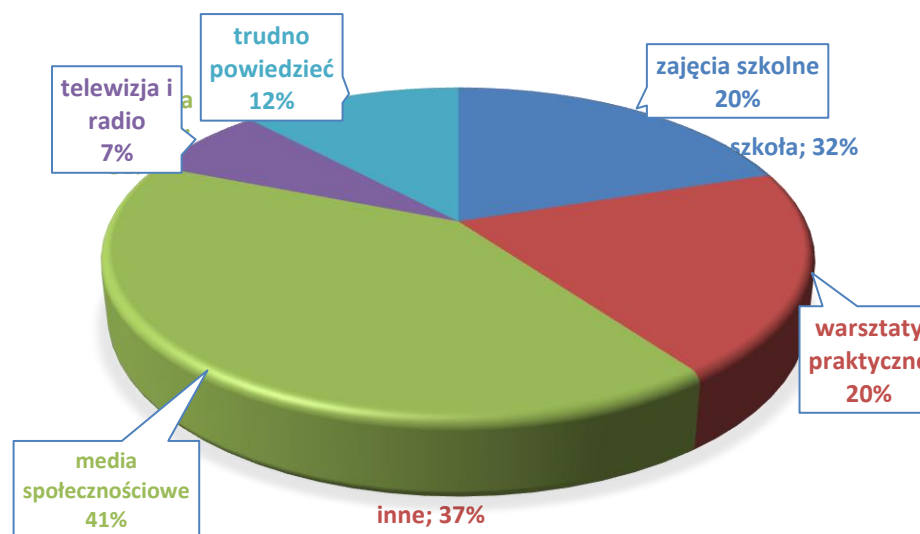
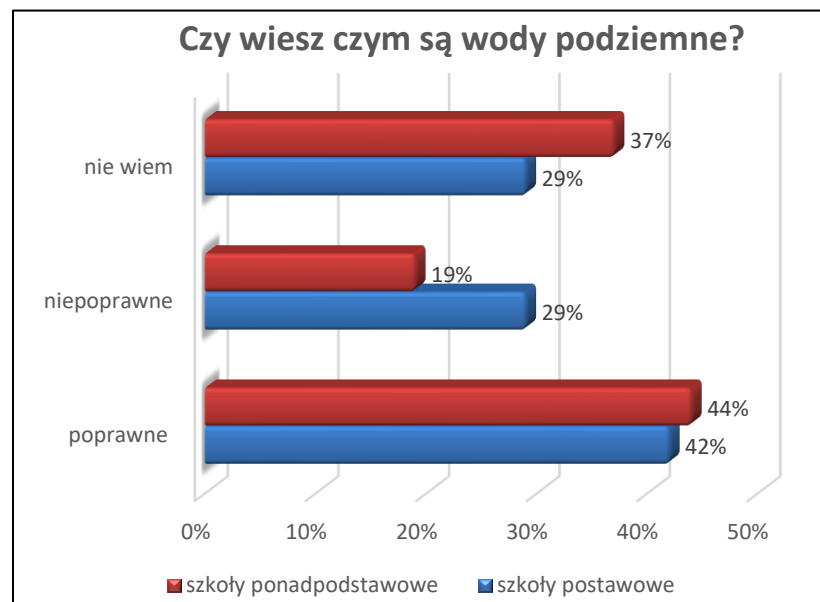
Świadomość społeczna w zakresie wód podziemnych

Na podstawie: Badania ankietowe „Razem zadbajmy o wodę”, PIG-PIB 2025

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

SESJA
BEZPIECZEŃSTWO
WÓD PODZIEMNYCH.
MONITORING, ZAGROŻENIA,
OCHRONA. 23.03.2026
WARSZAWA

Niewidzialne wody podziemne

Wody podziemne - trudne do zrozumienia

- Brak informacji o pochodzeniu wody wodociągowej
- Brak informacji o stanie wód podziemnych
- Brak zrozumienia skutków prowadzonej działalności na powierzchni terenu dla wód podziemnych
- Brak bezpośrednich dowodów wpływu na stan wód podziemnych (niedostrzeganie powiązań przyczynowo-skutkowych)
- Odłożona w czasie reakcja na prowadzone działania (z pozytywnymi lub negatywnymi skutkami)
- Dezinformacja

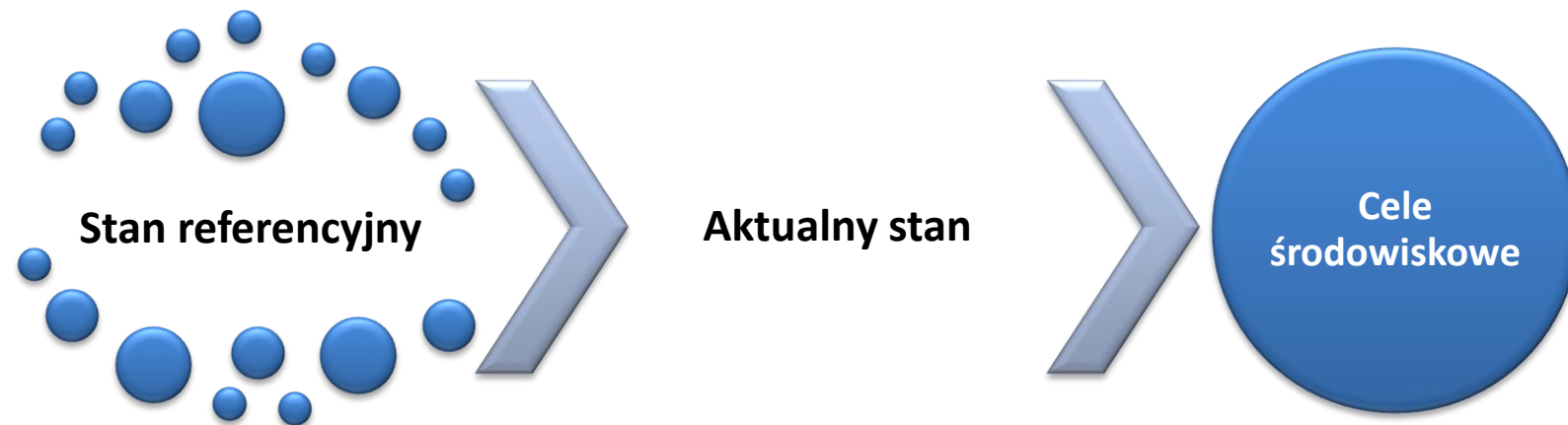
Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

SESJA
BEZPIECZEŃSTWO
WÓD PODZIEMNYCH.
MONITORING, ZAGROŻENIA,
OCHRONA. 23.03.2026
WARSZAWA

Cele ochrony wód

Trudny do określenie

Określany na podstawie wartości progowych (dobry lub słaby)

Utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu

Gdzie jest punkt odniesienia?

Czy kryteria oceny są odpowiednie?

Czy jest możliwy do osiągnięcia?

Czy działania prewencyjne są wystarczające?

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

SESJA
BEZPIECZEŃSTWO
WÓD PODZIEMNYCH.
MONITORING, ZAGROŻENIA,
OCHRONA. 23.03.2026
WARSZAWA

Zaangażowanie społeczne w ochronę wód podziemnych

Zasady ochrony wód podziemnych

Ochrona przed zanieczyszczeniem

Zapobieganie nadmiernej eksploatacji

Ograniczenia w stosowaniu niektórych substancji

Ograniczenia w użytkowaniu terenu

Dobre praktyki

Procedury korzystania z wody

Zachęty do ponownego wykorzystania wody

Koszty usług wodnych

Ustanawianie stref i obszarów ochronnych

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

SESJĄ
BEZPIECZEŃSTWO
WÓD PODZIEMNYCH.
MONITORING, ZAGROŻENIA,
OCHRONA. 23.03.2026
WARSZAWA

Stan zasobów wód podziemnych zależy od zaangażowania społecznego.

Jak to zrobić?

1. Zidentyfikować zjawisko jako problem społeczny.
2. Postrzegać problem z wielu poziomów i metod analiz.
3. Wykorzystać i stosować różne perspektywy teoretyczne.
4. Rozpoznawać interakcje pomiędzy zasobami wodnymi i społeczeństwem jako dynamiczne i aktywne procesy.
5. Brać pod uwagę społeczny, historyczny, kulturowy i instytucjonalny kontekst relacji człowiek-woda.
6. Prowadzić edukację opartą na doświadczeniu.
7. Zachęcanie do partycypacji w decyzjach.

Kształtowanie świadomości społecznej

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

SESJA
BEZPIECZEŃSTWO
WÓD PODZIEMNYCH.
MONITORING, ZAGROŻENIA,
OCHRONA. 23.03.2026
WARSZAWA

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

© PGI-PIB, Warszawa 2026

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

SESJA
BEZPIECZEŃSTWO
WÓD PODZIEMNYCH.
MONITORING, ZAGROŻENIA,
OCHRONA. 23.03.2026
WARSZAWA